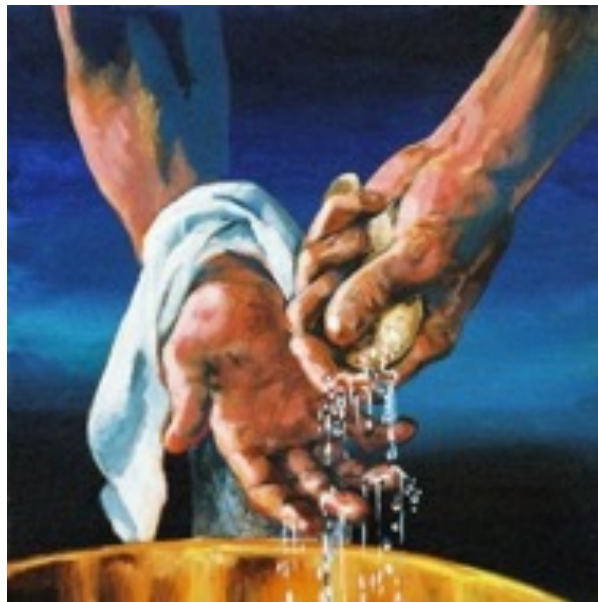

Orde van dienst

7 april 2023

Goede Vrijdag

Voorganger: ds. Wilko Nijkamp
Medewerker van dienst: Jan Wierda
Organist: Marijn Slappendel
Met medewerking van leden van de Barbaracantorij

INTERMEZZO

We betreden de kerkzaal in stilte

Lied: 973: 1 en 2

1 Om voor el-kaar te zijn uw oog en oor,
te zien wie niet ge-zien wordt, niet ge- hoord,
en op te van-gen wie zijn thuis ver-loor,
hal - le - lu - ja,

2 om voor elkaar te zijn uw hand en voet,
te helpen wie geen helper had ontmoet:
wie dorst of hongert wordt getroost, gevoed,
halleluja,

Gebed

Lied: 973: 3 en 4

3 om voor elkaar te zijn uw hart en mond,
om op te komen voor wie is verstomd,
voor wie gevangen zit of is gewond,
halleluja,

4 roept U ons, Christus, uw gezicht te zijn,
gerechtigheid en vrede, brood en wijn,
uw liefde, hoop, geloof – uw zonneshijn.
Halleluja!

LIJDEN EN STERVEN

Lezing: Matteüs 26: 47 - 56

Nog voor Hij uitgesproken was, kwam Judas eraan, een van de twaalf, in gezelschap van een grote, met zwaarden en knuppels bewapende bende, die door de hogepriesters en de oudsten van het volk was gestuurd. Judas, die Hem zou uitleveren, had met hen een teken afgesproken. 'Degene die ik kus,' had hij gezegd, 'die is het, die moet je gevangennemen.' Hij liep recht op Jezus af, zei: 'Gegroet, rabbi!' en kuste Hem. Jezus zei tegen hem: 'Vriend, ben je daarvoor gekomen?' Daarop kwamen de mannen naderbij, grepen Jezus vast en namen Hem gevangen. Nu greep een van Jezus' metgezellen naar zijn zwaard.

Hij trok het, haalde uit en sloeg de dienaar van de hogepriester een oor af. Daarop zei Jezus tegen hem: 'Steek je zwaard terug op zijn plaats. Want wie naar het zwaard grijpt, zal door het zwaard omkomen. Je weet toch dat Ik mijn Vader maar te hulp hoef te roepen of Hij stelt Mij onmiddellijk meer dan twaalf legioenen engelen ter beschikking. Maar hoe zouden dan de Schriften in vervulling gaan, waar staat dat het zo moet gebeuren?' Toen zei Jezus tegen de mannen: 'U bent er met zwaarden en knuppels op uit getrokken om Mij te arresteren, alsof Ik een misdadiger ben! Dagelijks was Ik in de tempel om onderricht te geven, en toen hebt u Me niet gevangengenomen; maar dit alles gebeurt omdat de geschriften van de profeten in vervulling moeten gaan.' Daarop lieten alle leerlingen Hem in de steek en vluchtten weg.

Koraal: 'O Mensch, beweine dein Sünde gross' - J.S. Bach (*cantorij*)

O Mensch, beweine dein Sünde groß,
darum Christus seins Vaters Schoß
äußert und kam auf Erden.
von einer Jungfrau rein und zart
für uns er hier geboren ward,
er wolt der Mittler werden.
Den Toten er das Leben gab
Und legt dabei all Krankheit ab,
bis sich die Zeit herdrange,
daß er für uns geopfert würd,
trüg unser Sünden schwere Bürd
wohl an dem Kreuze lange.

O mens, beweene je grote zonde,
om welke Christus de schoot van zijn vader
verliet en op aarde kwam.
Uit een reine, tere maagd
is hij hier voor ons geboren,
hij wilde de bemiddelaar worden.
De doden gaf hij het leven
en hij nam alle ziekten weg,
totdat de tijd kwam
dat hij voor ons werd geofferd,
hij droeg de zware last van onze zonden
heel lang aan het kruis.

Lezing: Matteüs 26: 57 - 68

De mannen die Jezus gevangengenomen hadden, leidden Hem voor aan Kajafas, de hogepriester bij wie de schriftgeleerden en de oudsten bijeengekomen waren. Petrus volgde Hem op een afstand tot op de binnenplaats van het huis van de hogepriester; daar ging hij tussen de knechten zitten om te zien hoe het zou aflopen. De hogepriesters en het hele Sanhedrin probeerden Jezus met behulp van een valse getuigenverklaring ter dood te veroordelen, maar dat lukte hun niet; hoewel zich vele valse getuigen meldden. Ten slotte meldden er zich twee die zeiden: 'Die man heeft gezegd: "Ik kan de tempel van God afbreken en in drie dagen weer opbouwen."' De hogepriester stond op en vroeg Hem: 'Geeft U geen antwoord op wat deze getuigen tegen U inbrengen?' Maar Jezus bleef zwijgen. De hogepriester zei: 'Ik bezweer U bij de levende God: zeg ons of U de messias bent, de Zoon van God.' Jezus antwoordde: 'U zegt het. Maar Ik zeg tegen u allen hier: vanaf nu zult u de Mensenzoon zien zitten aan de rechterhand van de Machtige en Hem zien komen op de wolken van de hemel.' Hierop scheurde de hogepriester zijn kleren en hij riep uit: 'Hij heeft God gelasterd! Waarvoor hebben we nog getuigen nodig? U hebt nu zelf zijn godslastering gehoord. Wat denkt u?'

Ze antwoordden: 'Hij is schuldig en verdient de doodstraf!' Daarop spuwden ze Hem in het gezicht en sloegen Hem. Anderen stompten Hem en zeiden: 'Profeteer dan maar eens voor ons, messias, wie is het die Je geslagen heeft?'

Psalm: 22b: 1 en 2 (uit: Psalmen anders)

1 Mijn God, mijn God, waar-om ver-stoot u mij?
U was mij zo ver-trouwd en zo na-bij,
maar nu houdt u zich doof, God. Hoort u mij?
Ik ben wan-ho-pig,
ik schreeuw het uit, maar u blijft mij ont-lo-pen.
U ziet mij niet. Bent u mijn naam ver-ge-ten?
U redt mij niet. U die mijn God wilt he-ten,
hoort u mij niet?

2 U was een gids voor heel ons voorgeslacht,
een zuil van vuur, een ijkpunt in de nacht.
Uw volk, vertrouwend op uw overmacht,
wist zich gedragen.
Maar ik val blijkbaar buiten uw genade,
geworden tot een worm in dorre aarde,
vernederd, God, vertrap, hoe mensonwaardig
is mijn bestaan.

Lezing: Matteüs 26: 69 - 75

Petrus zat buiten, op de binnenplaats. Er kwam een dienstmeisje naar hem toe, dat zei: 'Jij hoorde ook bij die Jezus uit Galilea!' Maar hij ontkende dat met klem, zodat allen het konden horen: 'Ik weet niet waar je het over hebt.' Toen hij wegliep naar het poortgebouw, zag een ander meisje hem. Ze zei tegen de omstanders: 'Die man hoorde bij Jezus van Nazaret!' En opnieuw ontkende hij en zwoer: 'Echt, ik ken de man niet!' Even later kwamen de omstanders naar Petrus toe, ze zeiden: 'Jij bent wel degelijk een van hen, trouwens, je accent verradt je.' Daarop begon hij te vloeken en te zweren: 'Ik ken die man niet!' En meteen kraaide er een haan. Toen herinnerde Petrus zich wat Jezus gezegd had: 'Nog voor de haan gekraaid heeft, zul jij Mij driemaal verloochenen.' Hij ging naar buiten en huilde bitter.

Lied: 561: 1

1 O lief - de die ver-bor-gen zijt
in die - pe stil-ten eeu-wig-heid,
er-barm u o - ver ons be-staan,
het wordt ver - ra - den en ver-daan.

Lezing: Matteüs 27: 1 - 10

De volgende ochtend vroeg namen alle hogepriesters met de oudsten van het volk het besluit Jezus ter dood te brengen. Nadat ze Hem geboeid hadden, leidden ze Hem weg en leverden Hem over aan Pilatus, de gouverneur. Toen Judas, die Hem had uitgeleverd, zag dat Jezus ter dood veroordeeld was, kreeg hij berouw. Hij bracht de dertig zilverstukken naar de hogepriesters en oudsten terug en zei: 'Ik heb een zonde begaan door een onschuldige uit te leveren.' Maar zij zeiden: 'Wat gaat ons dat aan? Zie dat zelf maar op te lossen!' Toen smeed hij de zilverstukken de tempel in, vluchtte weg en verhing zich. De hogepriesters verzamelden de zilverstukken en zeiden tegen elkaar: 'We mogen ze niet bij de tempelschat voegen, aangezien het bloedgeld is.' Ze besloten er de akker van de pottenbakker mee te kopen, die dan als begraafplaats voor vreemdelingen kon dienen. Daarom heet die akker tot op de dag van vandaag de Bloedakker. Zo ging in vervulling wat gezegd is door de profeet Jeremia: 'En ze verzamelden de dertig zilverstukken, het bedrag waarop Hij geschat was en dat ze hadden bepaald met de kinderen van Israël, en ze betaalden er de akker van de pottenbakker mee, zoals de Heer mij had opgedragen.'

Lied: 561: 2

2 Hoe achtloos in ons midden wordt
het kostbaar mensenbloed gestort
en in het onbarmhartig licht
het kruis des Heren opgericht.

Lezing: Matteüs 27: 11 - 14

Toen Jezus voor de gouverneur stond, stelde deze Hem de vraag: 'Bent U de koning van de Joden?' Jezus zei: 'U zegt het.' Maar op de beschuldigingen die de hogepriesters en oudsten tegen Hem inbrachten, antwoordde Hij niet één keer. Daarop zei Pilatus tegen Hem: 'Hooft U niet wat deze getuigen allemaal tegen U inbrengen?' Hij gaf op geen enkele beschuldiging enig weerwoord, wat de gouverneur zeer verwonderde.

Lied: 561: 3

3 De minsten van de mensen zijn
daar uitgestrekt in angst en pijn.
Tot aan het eind der wereld lijdt
Christus in hun verlatenheid.

Lezing: Matteüs 27: 15 - 26

Nu had de gouverneur de gewoonte om op het pesachfeest één gevangene vrij te laten, en die door het volk te laten kiezen. Er zat toen een beruchte gevangene vast, die Jezus Barabbas genoemd werd. En dus vroeg Pilatus hun, toen ze daar waren samengestroomd: 'Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabbas of Jezus die de messias wordt genoemd?' Hij wist namelijk dat ze Hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Terwijl hij op de rechterstoel zat, werd hem een boodschap van zijn vrouw gebracht: 'Laat je niet in met die rechtvaardige! Om Hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten lijden.' Ondertussen haalden de hogepriesters en de oudsten het volk over: ze moesten om Barabbas vragen, en Jezus laten doden. Weer nam de gouverneur het woord en hij vroeg opnieuw: 'Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?' 'Barabbas!' riepen ze. Pilatus vroeg hun: 'Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?' Allen antwoordden: 'Aan het kruis met Hem!' Hij vroeg: 'Wat heeft Hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden alleen maar harder: 'Aan het kruis met Hem!' Toen Pilatus inzag dat hij niets bereikte, maar dat er zelfs een opstand dreigde uit te breken, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.' En heel het volk antwoordde: 'Laat zijn bloed ons maar worden aangerekend, en onze kinderen!' Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen.

Enkele woorden

Een schaal met water

Lied: 561: 4 en 5

4 O liefde uit de eeuwigheid die met ons mens geworden zijt, wij bidden, laat ons niet alleen in al het duister om ons heen,	5 opdat ook wij o Heer U niet verlaten in uw diep verdriet maar bij U zijn in al de pijn waarmee de mensen mensen zijn.

Lezing: Matteüs 27: 27 - 44

Nu had de gouverneur de gewoonte om op het pesachfeest één gevangene vrij te laten, en die door het volk te laten kiezen. Er zat toen een beruchte gevangene vast, die Jezus Barabbas genoemd werd. En dus vroeg Pilatus hun, toen ze daar waren samengestroomd: 'Wie wilt u dat ik vrijlaat, Jezus Barabbas of Jezus die de messias wordt genoemd?' Hij wist namelijk dat ze Hem uit afgunst hadden uitgeleverd. Terwijl hij op de rechterstoel zat, werd hem een boodschap van zijn vrouw gebracht: 'Laat je niet in met die rechtvaardige! Om Hem heb ik namelijk vannacht in een droom veel moeten lijden.' Ondertussen haalden de hogepriesters en de oudsten het volk over: ze moesten om Barabbas vragen, en Jezus laten doden. Weer nam de gouverneur het woord en hij vroeg opnieuw: 'Wie van de twee wilt u dat ik vrijlaat?' 'Barabbas!' riepen ze. Pilatus vroeg hun: 'Wat moet ik dan doen met Jezus die de messias wordt genoemd?' Allen antwoordden: 'Aan het kruis met Hem!' Hij vroeg: 'Wat heeft Hij dan misdaan?' Maar ze schreeuwden alleen maar harder: 'Aan het kruis met Hem!' Toen Pilatus inzag dat hij niets bereikte, maar dat er zelfs een opstand dreigde uit te breken, liet hij water brengen, waste ten overstaan van de menigte zijn handen en zei: 'Ik ben onschuldig aan de dood van deze man. Zie het zelf maar op te lossen.' En heel het volk antwoordde: 'Laat zijn bloed ons maar worden aangerekend, en onze kinderen!' Daarop liet Pilatus Barabbas vrij, maar Jezus leverde hij uit om gekruisigd te worden, nadat hij Hem eerst nog had laten geselen.

Psalm: 22b: 3 en 4

3 Een hongerige bende jaagt mij op en er is niemand die de horde stopt. Ik sta verlamd en kan geen kant meer op. Hoor honden blaffen! Geen tegenstander kan mij harder straffen: zie mij, doorboord mijn voeten en mijn handen, mijn lijf ontkleed – hun leedvermaak, mijn schande! Wordt dit mijn dood?	4 Mijn kleren zijn verdeeld. Het is genoeg! Kom mij, o God, als redder tegemoet nu ze me slaan en slaan tot bloedens toe om mij te doden. U lacht om heersers die zichzelf vergoden en mij verachten. God, red nu mijn leven. Uw koningschap is onbetwist, verheven uw grote naam!

Lezing: Matteüs 27: 45 - 50

Rond het middaguur viel er duisternis over het hele land, die drie uur aanhield. Aan het einde daarvan, in het negende uur, riep Jezus met luide stem: 'Eli, Eli, lema sabachtani?' Dat betekent: 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten?' Toen de omstanders dat hoorden, zeiden enkelen van hen: 'Hij roept om Elia!' Meteen kwam er uit hun midden iemand toegesneld die een spons pakte en in water met azijn doopte. Hij stak de spons op een stok en probeerde Hem te laten drinken. De anderen zeiden: 'Laten we nu maar eens zien of Elia Hem komt redden.' Jezus riep opnieuw, luidkeels, en gaf de geest.

De Paaskaars wordt gedooft

Stilte

Lied: 589 (cantorij)

1 O lichaam van het woord, dat riep in den beginne, nu gaat Gij onverhoord de mond der aarde binnen.	3 Zij gaan U tegemoet, Gij geeft hun taal en teken, Gij geeft hun vlees en bloed, zij mogen niet ontbreken.
2 De lippen der natuur zijn achter U gesloten, dit is het laatste uur, het eerste uur der doden.	4 Gij die verzwegen zijt, Gij kunt het roepen horen van de verleden tijd in uw gestorven oren.

Lezing: Matteüs 27: 51 - 54

Op dat moment scheurde in de tempel het voorhangsel van boven tot onder in tweeën, en de aarde beefde en de rotsen spleten. De graven werden geopend en de lichamen van veel gestorven heiligen werden tot leven gewekt; na Jezus' opstanding kwamen ze uit de graven, gingen de heilige stad binnen en verschenen aan een groot aantal mensen.

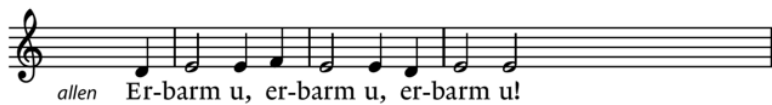
Toen de centurio en degenen die met hem Jezus bewaakten de aardbeving voelden en merkten wat er gebeurde, werden ze door een hevige angst overvallen en zeiden: 'Hij was werkelijk Gods Zoon.'

Stilte

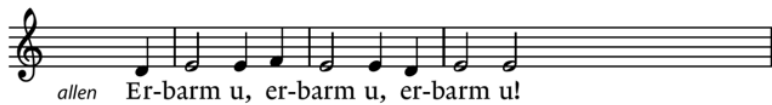
BEKLAG GODS

Lied: 585 (cantorij + gemeente)

solo Waar was jij, toen men Hem gekruisigd had?
 koor Erbarm u, erbarm u, erbarm u!
 Waar was jij, toen men Hem hing aan het hout?

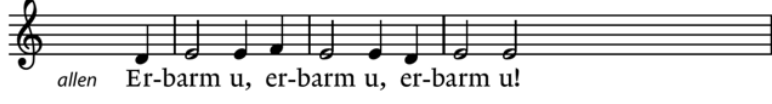
allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 solo Waar was jij, toen de zon niet langer wilde schijnen?
 koor Heilige, sterke, barmhartige God!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 koor Waar was jij, toen Hij in zijn graf gelegd werd?

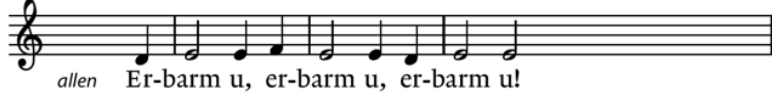
allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

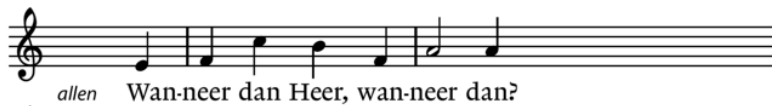
allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 solo Waar was jij, toen Hij uit de doden opstond?

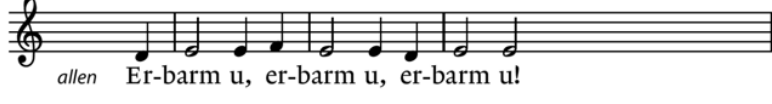
allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 solo Waar was jij?
 koor Honger heb ik geleden: gaf jij mij toen te eten?
 Wanneer dan Heer, wanneer dan?
 Dorst heb ik gehad: liet jij mij toen drinken?

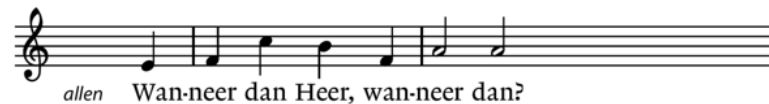

allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

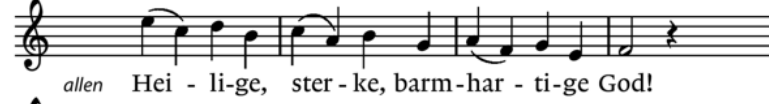

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

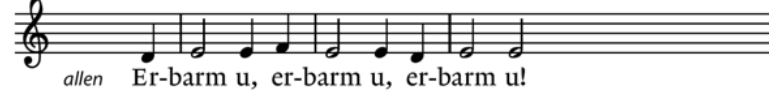
koor Ooit was ik een vreemdeling: gaf jij mij onderdak?

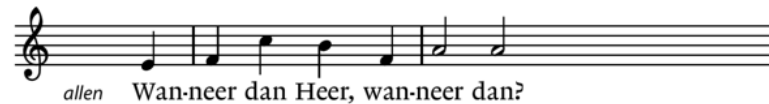
allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

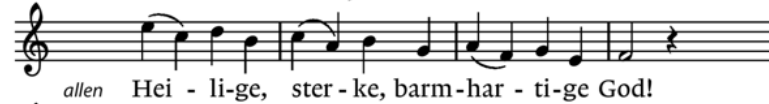
allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

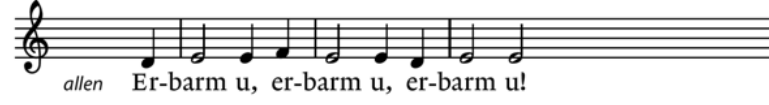
allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 koor Toen ik was uitgekleeed: bedekte jij mijn schande?

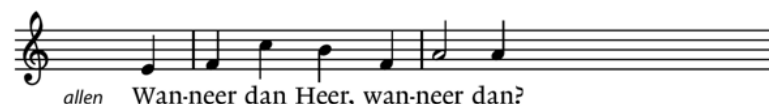
allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

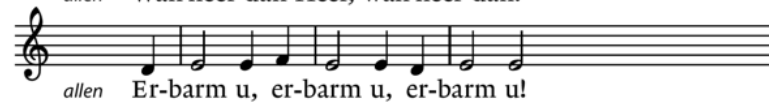
allen Hei - li-ge, ster - ke, barm-har - ti-ge God!

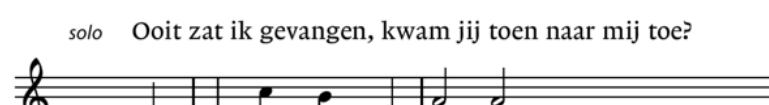
allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 koor En toen ik ziek was: heb jij mij opgezocht?

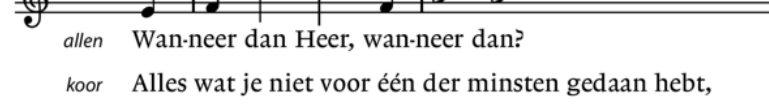
allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

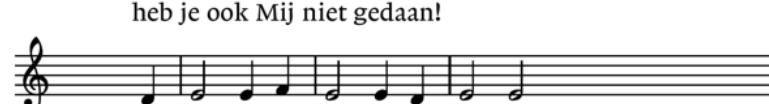
allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!
 solo Ooit zat ik gevangen, kwam jij toen naar mij toe?

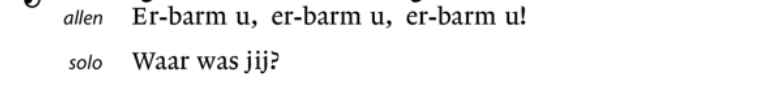
allen Wan-neer dan Heer, wan-neer dan?

koor Alles wat je niet voor één der minsten gedaan hebt,
 heb je ook Mij niet gedaan!

allen Er-barm u, er-barm u, er-barm u!

solo Waar was jij?

We verlaten de kerkzaal in stilte